

حسابداران حرفه‌ای در کسب‌وکار و آزمون رعایت ضوابط مقابله با فساد

زهرا نوری

تفکر یکپارچه با تمرکز بر مقابله با فساد

تفکر یکپارچه رویکردی در درون شرکتها است و از سوی راهبری شرکت که اطلاعات مالی و پایداری مربوط به شرکت را به‌طور یکپارچه در نظر دارد، مورد توجه قرار می‌گیرد. این رویکرد برای اطلاعات مالی و پایداری مربوط، با خلق ارزش در بلندمدت موجب تقویت تصمیمهای آگاهانه‌تر می‌شود. این رویکرد، برای سرمایه‌گذاران بازده مالی ایجاد می‌کند و در عین حال، ارزش مشتریان، کارکنان، تامین‌کنندگان و منافع اجتماعی را در نظر می‌گیرد. تفکر یکپارچه به همه موضوعهای اجتماعی، زیست‌محیطی و راهبری بسط می‌یابد. این گزارش به شرکتها به‌ویژه حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار کمک می‌کند که تفکری یکپارچه به‌منظور نظارت بر برنامه مقابله با فساد و برنامه‌های رعایت ضوابط آن که یک جزء مهم راهبری از **عوامل اجتماعی، زیست‌محیطی و راهبری (ESG)** است، اعمال کنند. افزون بر این، نشان‌دهنده آن است که تعهد به فرهنگ اخلاقی برای یک تفکر یکپارچه ضرورت دارد.

فساد پیوسته در حال تغییر و تحول است و ریسک‌هایی را ایجاد می‌کند که فراتر از آن است که شرکتها بتوانند در داخل به آن رسیدگی کنند که به‌طور نمونه می‌توان به رقابت غیرمعتاد و ایجاد شرایط نابرابر میان رقبا اشاره کرد.

اقدام در جهت توسعه رویکردهای صنعتی یکپارچه‌تر که موجب ارتقای استانداردهای یکپارچگی کسب‌وکار از طریق اقدام جمعی در سطح بخش یا کشور می‌شود، می‌تواند راهکاری موثر برای شرکتها باشد تا در جهت بقای برنامه‌های رعایت ضوابط خود تلاش کنند. رویکرد "کل کسب‌وکار"، برای رعایت ضوابط در مقابله با فساد است.

هزینه واقعی فساد

فساد و جرایم اقتصادی مرتبط با آن، از جمله پولشویی، رشوه، فرار مالیاتی و کلاهبرداری، موانع مهمی بر سر راه رشد اقتصادی و جوامع عادلانه و پررونق و در نهایت برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار سازمان ملل هستند.

به نقل از **سازمان توسعه و همکاری اقتصادی (OECD)** «فساد مانعی جدی برای پیشرفت اقتصادی، سیاسی و اجتماعی پایدار برای کشورها در همه سطوح توسعه است».

سازمان ملل برآورد کرد که برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار سازمان ملل، به ۵ تا ۷ تریلیون دلار سرمایه‌گذاری سالانه نیاز است. در آن زمان، سازمان ملل همچنین برآورد کرد که سالانه ۳/۶ تریلیون دلار به‌دلیل موارد فساد انجام گرفته از دست می‌رود.

حرفه حسابداری جهانی و اعضای آن با بیش از ۳/۸ میلیون کارشناس، در نقش شرکای تجاری و مشاور، تاثیر درخور توجهی در مقابله با فساد دارند. حسابداران حرفه‌ای به‌عنوان مشاوران و شرکای مورد اعتماد در کسب‌وکارها و بخش دولتی، می‌توانند با در نظر گرفتن مقابله با فساد، به‌کارگیری آگاهانه مهارت‌های خود به‌منظور کاهش ریسک و ترویج رفتار اخلاقی و فرهنگ سازمانی، که توسط هیئت استانداردهای اخلاقی بین‌المللی پشتیبانی می‌شود، نفوذ خود را تقویت کنند (از جمله استانداردهای بین‌المللی استقلال).

۱ آزمون رعایت ضوابط مقابله با فساد: مسئولیتی "از نوع مجموع کسب و کار"

هر فردی که در یک سازمان کار می‌کند در ایجاد یک فرهنگ قوی برای مقابله با فساد و حمایت از رعایت ضوابط برنامه مقابله با فساد نقش دارد. بسیار اهمیت دارد که رویکرد مقابله با فساد در سراسر سازمان یکپارچه شده و اهمیت فرهنگ سازمانی مثبت و سامانه اخلاقی در پیشگیری از فساد شناسایی شده باشد. نقشی که حسابداران حرفه‌ای ایفا می‌کنند به‌طور معمول بر حصول اطمینان از وجود مناسبترین سامانه‌ها، کنترلها و فرهنگ سازمانی در جلوگیری از فساد تمرکز دارد. افزون بر این، حسابداران حرفه‌ای در بسیاری از حوزه‌های گزارشگری ملزم به پاسخگویی به رعایت‌نشدن قوانین و مقررات (مشهور به NOCLAR) براساس مفاد آیین‌نامه اخلاقی هیئت استانداردهای بین‌المللی اخلاق حرفه‌ای برای حسابداران (IESBA) برای حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب و کار یا در حرفه هستند. تمرکز بر پیشگیری از فساد به‌جای بررسی پس از وقوع آن، موثرترین راه برای محافظت سازمانها از خود است. ارزیابی ریسک فساد، موجب شناسایی حوزه‌هایی می‌شود که بیشترین آسیب‌پذیری را در برابر فساد دارند و به‌عنوان مبنایی برای انجام اقدامهایی در راستای کاهش ریسکهای عملیاتی در کسب و کار عمل می‌کند. رویکرد «طراحی به‌طور پیش فرض» به این معنی است که اقدامهای صورت گرفته در راستای مقابله با فساد در کل چرخه حیات فعالیتها، از آغاز تا پایان در نظر گرفته شده و ادغام می‌شوند.

در یک سازمان، حسابداران در چندین نقش مختلف در برنامه‌های رعایت ضوابط در مقابله با فساد مشارکت می‌کنند. صرف‌نظر از عملکرد، ارتباط با مدیر ارشد رعایت ضوابط و در صورت وجود، گروه رعایت ضوابط مقابله با فساد، در حمایت از تفکر یکپارچه بسیار با اهمیت خواهد بود. برخی از نمونه‌ها می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

نقش حوزه مالی:

حسابداران باید از رفتارهای مناسب الگوبرداری و مشکلاتی را که شاهد آن‌ها هستند، مطرح کنند. حسابداران حرفه‌ای در موقعیتهای ارشد مالی ممکن است به نشان دادن تعهد از سوی مدیریت ارشد و ایجاد موازین اخلاقی حاکم بر سازمان منجر شوند. آن‌ها همچنین در طراحی، توسعه و اجرای یک سامانه کنترل داخلی و نگهداری مناسب سوابق مشارکت خواهند داشت. حسابداران حرفه‌ای در امور مالی بیشتر اوقات مشغول به انتقال اطلاعات و آموزش کارکنان در سازمان در مورد سامانه‌ها و فرایندها هستند، همچنین خط‌مشیها و رویه‌هایی را طراحی می‌کنند و اطمینان می‌دهند که آن‌ها را در برنامه گنجانده و اجرا می‌کنند. کارکرد مالی می‌تواند از دستورکار مقابله با فساد با تشویق به رعایت ضوابط تعامل با سایر کارکردها و افزایش اهمیت آن برای افرادی که در نقشهای عملیاتی فعالیت می‌کنند، حمایت کند. حسابداران حرفه‌ای نیز با اطمینان از وجود گزارشهای منسجم (به‌گزارش درک مقابله با فساد فدراسیون (IFAC) رجوع کنید) به‌منظور اطمینان از انطباق استانداردهای مقابله با فساد از سوی اشخاص ثالث و بیان این تعهدها در قراردادها، به شفافیت و پاسخگویی در سازمان کمک خواهند کرد.

نقش حسابرسی داخلی

وجود کارکرد حسابرسی داخلی به شفافیت و پاسخگویی در سازمانها کمک و به‌عنوان یک عامل بازدارنده در برابر جرایم عمدی عمل می‌کند. حسابرسان داخلی، طراحی و اجرای سامانه‌های کنترل داخلی را در سراسر سازمان بررسی می‌کنند (همانطور که از طریق خطوط اصلی کسب و کار ایجاد شده‌اند) و ممکن است حوزه ریسکهای مهم را به‌عنوان بخشی از برنامه حسابرسی آن پررنگ سازند. به‌عنوان نمونه، بخش تدارکات و فروش حوزه‌هایی هستند که به‌ویژه در برابر ریسک فساد آسیب‌پذیر هستند. شاید حسابرسان داخلی در انجام بازبینی و ارزیابی برنامه‌های مقابله با فساد و یا ارائه اطمینان نسبت به اجرا یا به‌کارگیری خط‌مشیها، رویه‌ها و کنترلهای مربوط مشارکت داشته باشند (این موضوع به برنامه حسابرسی داخلی برای یکسال یا یک دوره معین بستگی دارد). در برخی موارد، حسابرس داخلی ممکن است حسابرسیهای فرهنگی را رهبری کند یا در ارزیابی ریسک فساد نقش داشته باشد و همچنین از اطلاعات مربوط به برنامه رعایت ضوابط در مقابله با فساد اطمینان حاصل کند.

نقش هیئت مدیره / کمیته حسابرسی

همانطور که در سند راهبردی برنامه‌های رعایت ضوابط در مقابله با فساد اصول راهبردی شرکتی گروه ۲۰ یا سازمان توسعه و همکاری اقتصادی بیان شده است، مسئولیت نهایی راهبردی خوب برعهده هیئت مدیره است. با این حال، نکته حایز اهمیت این است که برنامه راهبردی رعایت ضوابط در مقابله با فساد باید به وضوح بیان و به‌صورت اثرگذار به آن عمل شود. بسیاری از کمیته‌های حسابرسی برای نظارت بر برنامه مقابله با فساد در موقعیت مناسبی قرار دارند. بیشتر هیئت مدیره‌ها دست‌کم یک حسابدار حرفه‌ای را به‌عنوان عضو دارند. حسابداران حرفه‌ای به‌عنوان مدیران هیئت مدیره، تاثیر مهمی بر نظارت برای رعایت ضوابط مقابله با فساد دارند و می‌توانند فرهنگ سازمانی را تقویت کنند.

تقاطع تقلب و فساد

بررسی موردی: چرا مدیران اجرایی ارشد باید مراقب باشند
(بررسی در دست انجام)

در ژوئن ۲۰۲۳، اداره جرایم سنگین (SFO) بریتانیا، مدیر عامل و مدیر مالی شرکت استخراج معدن لندن را به پرداخت رشوه‌های متعدد برای جلب رفتار تبعیض آمیز در کسب‌وکار معدنی خود در سیرالتون متهم کرد. این شرکت در لندن مستقر است و در چندین کشور در سراسر جهان فعالیت می‌کند. اتهام‌های مربوط به این اقدام شرکت از سال ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۴ انجام شده بود؛ یعنی پیش از این‌که شرکت در سال ۲۰۱۴ ورشکسته شود.

افراد متهم در اعتراف‌ها خود را بی‌گناه اعلام کردند و حالا قرار است که پرونده در ۲۰۲۵ به دادگاه برود. اگرچه در این پرونده اشاره به پرداخت عمده رشوه شده است، اما سهل‌انگاری یا بی‌احتیاطی در نظارت گسترده‌تر بر فعالیتهای مبارزه با رشوه و فساد می‌تواند عواقب منفی سنگینی برای یک کسب‌وکار و افراد شاغل در آن داشته باشد. هنگام اظهارنظر در مورد این پرونده، مدیر اداره جرایم سنگین بر تمرکز بریتانیا برای کشاندن عوامل فاسد به محکمه تأکید کرد: «رشوه و فساد در سطح بین‌المللی تأثیر مخربی بر جوامع محلی و ثبات زنجیره‌های تامین جهانی دارد. ما متعهد به پاسخگویی مدیران شرکت، اجرای عدالت در این جوامع و حفاظت از اعتبار بریتانیا هستیم.»

تقلب و فساد بیشتر اوقات دست به دست هم می‌دهند و بسیاری از رویه‌های شرکت شاید با هر دوی آن‌ها به‌طور همزمان برخورد داشته باشند. با این وجود این موضوع در بسیاری از موارد صحیح خواهد بود، اما باور بر تقلب و فساد به‌عنوان دو ریسک متمایز نیز سودمند است؛ زیرا تقلب می‌تواند بدون انجام فساد و فساد هم می‌تواند بدون انجام تقلب رخ دهد.

براساس استانداردهای بین‌المللی حسابرسی (ISAs) که از سوی هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابرسی و اطمینان بخشی (IAASB) منتشر شد، تقلب به‌عنوان عملی عمدی از سوی یک یا چند نفر در میان مدیریت، ارکان راهبری، کارکنان، یا اشخاص ثالث است که شامل استفاده از فریب برای به‌دست آوردن مزیت ناعادلانه یا غیرقانونی تعریف شده است (استاندارد بین‌المللی حسابرسی ۲۴۰، مسئولیتهای حسابرس در رابطه با تقلب در حسابرسی صورت‌های مالی).

فساد به‌طور معمول تعریف گسترده‌تری دارد. موسسه بازل (Bazel) فساد را به‌عنوان سوءاستفاده از موارد زیر در جهت منافع شخصی تعریف می‌کند:

- مناصب دولتی.
- قدرت و نفوذی که در نتیجه تصدی یک منصب سیاسی به شخص داده می‌شود.
- ایفای نقش تاثیرگذار در یک شرکت.
- داشتن ثروت شخصی یا دسترسی به منابع درخور توجه.
- داشتن موقعیت اجتماعی بالا.

منفعت شخصی تعریف گسترده‌ای دارد و فساد می‌تواند در دامنه گسترده‌ای از رفتارها، همانند رشوه، تضاد منافع، پارتی‌بازی، انتصاب‌های فامیلی، اختلاس، قدرت نفوذ یا دستکاری فرایندهای قانون‌گذاری با هدف فاسد پنهانی ظاهر شود.

علائم قرمز هشداردهنده

۱

صورتحساب هزینه‌های نامعقول: در صورتی که صورتحسابها ساختگی یا جعلی باشند، می‌تواند نشان‌دهنده روشی باشد که برای اختلاس وجوه از سازمان استفاده می‌شود. اگر صورتحسابها در وجه یک تامین‌کننده پرداخت شوند، می‌تواند نشان‌دهنده تبانی بین تامین‌کننده و کارمند باشد و پرداخت رشوه به یکی از کارکنان را نشان دهد.

مسافرتها و هزینه‌های غیرمستند یا غیرمعمول: این مورد می‌تواند نشان‌دهنده روشی باشد که برای اختلاس وجوه از سازمان استفاده می‌شود، یعنی از طریق ایجاد ادعای هزینه جعلی برای بازپرداخت هزینه سفری که انجام نشده یا در ادعای آن بزرگنمایی شده است.

خریدهای بی‌مورد: این مورد می‌تواند نشان دهد که خریده‌ها از یک تامین‌کننده براساس ارتباط شخصی یا خانوادگی یا در ازای دریافت رشوه یا زیرمیزی یا در نتیجه فشار بر یکی از کارکنان انجام شده است.

تامین‌کنندگان غیرمعمول: این مورد می‌تواند نشان دهد که فساد در فرایند مناقصه روی داده است و تامین‌کننده به دلیل ارتباط شخصی با یکی از کارکنان، در ازای دریافت رشوه یا زیرمیزی یا در نتیجه تهدید یا فشار انتخاب شده است. همچنین ممکن است که در واقعیت این تامین‌کنندگان وجود خارجی نداشته باشند و به منظور اختلاس وجوه از سازمان آن‌ها را به‌عنوان ارائه‌دهنده قلمداد کردند و همین اهمیت انجام بررسیهای لازم را پررنگ می‌سازد.

استفاده مکرر از ارائه‌دهندگان خدمات فاقد صلاحیت یا کم‌کیفیت: این مورد نیز می‌تواند نشان دهد که یک ارائه‌دهنده خدمات براساس ارتباط شخصی یا خانوادگی یا در ازای دریافت رشوه یا زیرمیزی یا در نتیجه فشار بر یکی از کارکنان انتخاب شده است.

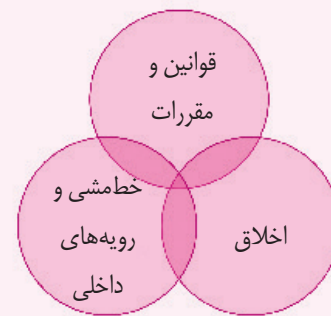
در حالی که بسیاری از علائم قرمز هشداردهنده راجع به فساد شبیه به علائم تقلب هستند، با این وجود حایز اهمیت است که در مورد فساد و تقلب به‌عنوان دو ریسک متمایز فکر کرد تا بتوان هر دو را به بهترین نحو کاهش داد.

مفاد برنامه رعایت ضوابط مقابله با فساد

- عناصر اصلی یک برنامه اثربخش رعایت ضد فساد و رشوه:
- **کنترل‌های حسابداری** بر اعلامیه‌های هزینه، هدایا و حمایت مالی، پرداخت‌های نمایندگان و پرداختها به یا از کشورهای پرخطر.
 - **متعهدشدن** مدیریت ارشد و تعیین یک رویه مشخص در برابر فساد.
 - **ارزیابی دقیق ریسک** یک فساد خاص در شرکت.
 - **رویه‌های** مکتوب درمورد رعایت ضوابط، در قالب یک **آیین‌رفتار کلی** و روشها و رویه‌های رعایت ضوابط در مقابله با یک فساد خاص.
 - **نظارت، استقلال و تخصیص** مناسب منابع به رعایت ضوابط مقابله با فساد.
 - **آگاهی و آموزش** دوره‌ای و مشاوره مستمر به کارکنان.
 - **انگیزه مثبت و اقدامهای** انضباطی عمومی.
 - **بررسی دقیق** مبتنی بر ریسک شخص ثالث.
 - **بررسی و ارزیابی مداوم** کارایی رویه‌های رعایت ضوابط و کنترل‌های داخلی مربوط.
 - **گزارش محرمانه رویدادها و تخلفها و بازرسیهای** داخلی.
 - **مدیریت پیامدها** برای حوادث شناسایی شده.
 - **بهبود مستمر** در تمام زمینه‌های رعایت ضوابط و ارزیابی ریسک.

رعایت ضوابط یک رشته تخصصی است که به بهترین وجه در سطح سازمانی مدیریت می‌شود. در شرایط آرمانی، رعایت ضوابط یک برنامه ساختاریافته است که در تمام سطوح سازمان اجرا می‌شود. با این حال، شرکتها برای اتخاذ و تطبیق مواردی که با توجه به اندازه، انواع ریسک، مدل کسب‌وکار، راهبرد، بخش و در چارچوب قوانین و مقرراتی که در مورد آنها به بهترین وجه اعمال می‌شود، به انعطاف‌پذیری نیاز دارند.

رویه‌های اصلی موردنظر برای اجرا

- چارچوب فراگیر رعایت ضوابط.
- رویه مقابله با فساد، رویه مقابله با تقلب، رویه مقابله با پولشویی.
- رویه تضاد منافع.
- رویه افشاگری (افشای حفاظت‌شده)، از جمله محافظت در برابر عمل تلافی‌جویانه.
- رویه تدارکات.
- رویه گردشگری، تفریح و پذیرایی.
- رویه کمک‌های مالی که کمک‌های اهدایی، سیاسی و همچنین حمایت‌کنندگان مالی را پوشش می‌دهد.
- رویه بازرسیهای داخلی.

راهبری برنامه‌های رعایت ضوابط مقابله با فساد

در اصول راهبری شرکتی گروه بیست یا سازمان توسعه و همکاری اقتصادی، معیار جهانی برای بهترین شیوه راهبری شرکتی تعیین شده است و رعایت ضوابط اثربخش برنامه مقابله با فساد، بخش اصلی یک راهبری خوب شرکتی است.

“به شرکتها نیز توصیه می‌شود که از اثربخشی کنترل‌های داخلی، اصول اخلاقی و برنامه‌های رعایت ضوابط یا سنج‌های رعایت قوانین، مقررات و استانداردهای قابل اجرا، از جمله قوانین جرم‌انگاری رشوه‌دهی مقامهای دولتی خارجی، همانطور که طبق کنوانسیون مقابله با رشوه‌خواری سازمان توسعه و همکاری اقتصادی و سایر اشکال رشوه و فساد الزامی است، اطمینان حاصل کنند.”

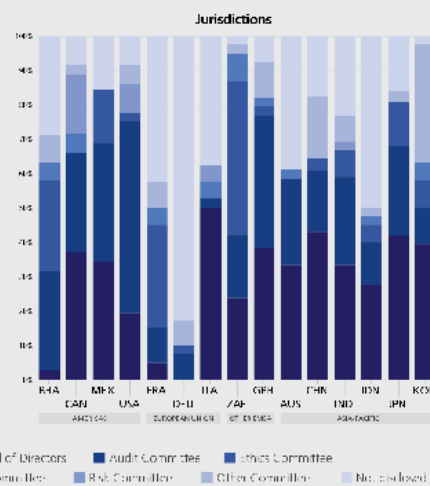
در این اصول تاکید شده که مسئولیت نهایی یک راهبری خوب بر عهده هیئت مدیره است.

“راه‌اندازی کمیته‌های تخصصی برای حمایت از هیئت اصلی با توجه به اندازه شرکت، ساختار، پیچیدگی و ویژگیهای ریسک باید مورد توجه قرار گیرد. ماموریت، ترکیب و رویه‌های کاری آنها باید توسط هیئت مدیره که مسئولیت کامل تصمیم‌های اتخاذ شده را برعهده دارد، به خوبی تعریف و افشا شود.”

راهبری شرکتی در مقابله با فساد

هیچ رویکرد یکنواختی در میان شرکتها یا حوزه‌های گزارشگری از نظر نحوه اجرای مقررات مربوط به مقابله با فساد بروز پیدا نکرده است. بسیاری از شرکتها این مسئولیت را به‌طور مستقیم به هیئت اصلی یا یکی از کمیته‌های فرعی آن یعنی کمیته حسابرسی، ریسک، اخلاق یا راهبری شرکتی واگذار می‌کنند. در اصول راهبری شرکتی گروه بیست یا سازمان توسعه و همکاری اقتصادی تاکید شده که مسئولیت نهایی یک راهبری خوب برعهده هیئت مدیره است. نکته حایز اهمیت این است که راهبری برای رعایت ضوابط مقابله با فساد برای شرکت مناسب باشد، به‌طور شفاف بیان شده باشد، اثربخشی داشته و منجر به اطلاعات سودمند برای تصمیم‌گیری باکیفیت شود که می‌تواند از طریق تفکر یکپارچه در نظر گرفته شود. مسئولیت و پاسخگویی نهایی برعهده هیئت‌مدیره است و قابل‌واگذاری نیست (به بخش بعدی گزارش مراجعه کنید).

CORPORATE GOVERNANCE OF ANTI-CORRUPTION

گزارشگری برنامه‌های رعایت ضوابط مقابله با فساد

اطلاعات باکیفیت مالی و پایداری، پایه و اساس یک تفکر یکپارچه است. برای این‌که یک تفکر یکپارچه به‌طور کامل موضوعهای مقابله با فساد و سایر مسایل راهبری را در برگیرد، باید در اطلاعات سودمند تصمیم‌گیری هم در راستای اهداف مدیریت داخلی و هم اطلاع‌رسانی به سرمایه‌گذاران و سایر ذینفعان گنجانده شود.

اصول راهبری شرکتی سازمان توسعه و همکاری اقتصادی بیان می‌کند که برای انجام مسئولیتهای خود، اعضای هیئت مدیره باید به اطلاعات دقیق، مرتبط و به‌موقع دسترسی داشته باشند.

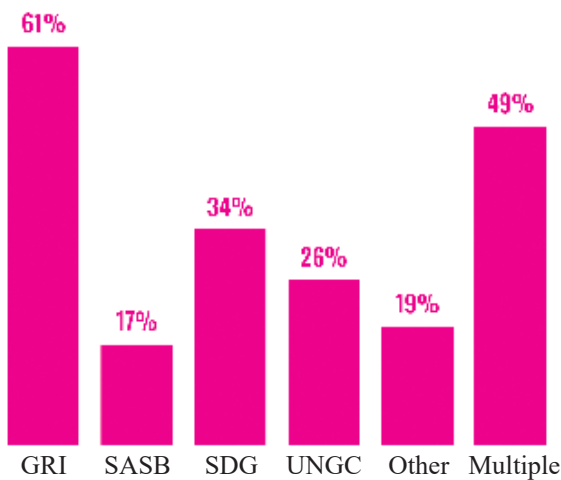
این اطلاعات برای این‌که در تصمیم‌گیری سودمند باشد، باید مرتبط، درخور اعتماد و مقایسه‌پذیر باشند. چنین اطلاعات باکیفیتی به نوبه خود به استانداردهای باکیفیت برای گزارشگری و اطمینان‌بخشی باکیفیت بستگی دارند که به واسطه تواناییها و ظرفیت لازم در سراسر سازمان پشتیبانی می‌شوند.

استانداردها

۹۵ درصد از بزرگترین شرکتها در سراسر جهان تا سال ۲۰۲۱، اطلاعات مربوط به رعایت ضوابط مقابله با فساد را افشا کردند.

از این تعداد، ۶۸ درصد از استانداردها و چارچوبهای منتشرشده از سوی سازمان گزارشگری جهانی (GRI)، هیئت استانداردهای حسابداری پایداری (SASB) یا هر دو برای افشای این اطلاعات استفاده کردند. این استانداردها مبنایی را برای اطلاعات باکیفیت فراهم و به بهترین وجه از یک تفکر یکپارچه پشتیبانی می‌کنند. در آینده، به‌کارگیری استانداردهای گزارشگری پایداری اروپا (ESRS) در گزارش سال ۲۰۲۵ برای حوزه‌های گزارشگری اتحادیه اروپا اجباری خواهند شد. این استانداردها شامل پیش‌نویس پیشنهادی Business (Business Conduct G2) است که به دامنه گسترده‌ای از مسایل مربوط به مقابله با فساد می‌پردازد. هیئت استانداردهای بین‌المللی پایداری (ISSB) به‌طور ویژه به موضوع فساد نمی‌پردازد. در عوض، این استانداردها واحدهای تجاری را به سمتی سوق می‌دهند که موضوعهای افشا را در استانداردهای هیئت استانداردهای حسابداری پایداری (SASB) از جمله آیین اصول اخلاقی کسب و کار که، فساد و رشوه را پوشش می‌دهد، در نظر بگیرند.

استانداردهای گزارشگری پایداری در مورد مقابله با فساد

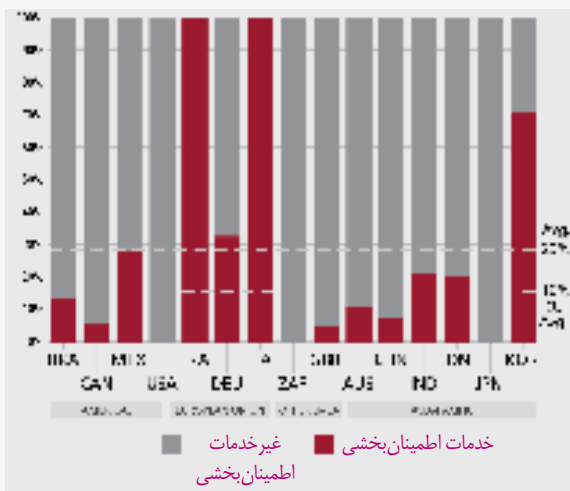

اطمینان بخشی

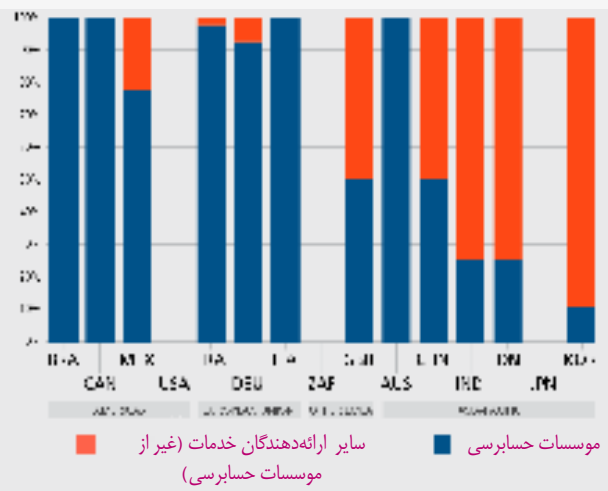
خدمات اطمینان بخشی موجب افزایش اعتبار و اعتماد موارد افشای پایداری، از جمله موارد مربوط به سنجه‌های رعایت ضوابط مقابله با فساد می‌شوند. این خدمات بر موارد زیر اتکا دارد:

- توسعه یک محیط کنترل داخلی اثربخش و یکپارچه برای برقراری فرایندها و کنترل بر روی اطلاعات پایداری.
- استفاده از استانداردهای اطمینان بخشی با کیفیت منتشر شده توسط هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابرسی و اطمینان بخشی (IAASB) و اعمال شده توسط حسابداران حرفه‌ای با رعایت ضوابط استانداردهای مدیریت کیفیت و چارچوب اصول اخلاقی.

نرخ خدمات اطمینان بخشی ضد فساد

ارائه‌کننده خدمات اطمینان بخشی ضد فساد

به‌رغم اهمیت اطمینان بخشی باکیفیت، نرخ خدمات اطمینان بخشی مستقل در مورد گزارشگری مقابله با فساد پایین است، به‌طوری که تنها ۲۹ درصد از شرکت‌های بزرگ پذیرفته‌شده در بورس که اطلاعات مربوط به مقابله با فساد را گزارش کردند، نسبت به این گزارشها خدمات اطمینان بخشی مستقل دریافت کردند. این موضوع نسبت به سایر موضوعهای عوامل اجتماعی، زیست‌محیطی و راهبری، به‌طور درخور توجهی جاماندگی دارد و نیازمند بهبود است.

رایج‌ترین ارائه‌دهندگان خدمات اطمینان بخشی در حوزه‌های گزارشگری با یکدیگر متفاوت هستند. در کشورهایی مانند استرالیا، برزیل، کانادا، فرانسه، آلمان و ایتالیا، تمام یا نزدیک به کل خدمات اطمینان بخشی مربوط به مقابله با فساد از سوی موسسات حسابرسی انجام می‌شود. در چین، هند، اندونزی، کره جنوبی و بریتانیا، نیمی یا کمتر از خدمات اطمینان بخشی برای مقابله با فساد توسط موسسات حسابرسی انجام می‌شود.

حسابداران حرفه‌ای به‌عنوان قهرمانان اقدام جمعی

راهنمای بانک جهانی، اقدام جمعی را به‌شرح زیر تعریف می‌کند (۲۰۰۸):

اقدام جمعی یک فرایند مشارکتی و پایدار از همکاری میان ذینفعان است. این امر اثربخشی و اعتبار اقدام‌های فردی را افزایش داده، نقش آفرینان آسیب‌پذیر فردی را وارد ائتلافی از سازمان‌های همفکر کرده و زمین بازی را بین رقبا یکسان می‌کند. اقدام جمعی می‌تواند مکمل یا به‌طور موقت جایگزین قوانین محلی ضعیف و شیوه‌های مقابله با فساد باشد.

اقدام جمعی برای مقابله با فساد: ابزاری برای شرکتها به‌منظور روزآمد کردن برنامه‌های رعایت ضوابط خود

اقدام جمعی برای مقابله با فساد اشکال مختلفی دارد.

هدف اصلی آن، گرد هم آوردن مشاغل و سایر ذینفعان به‌منظور مقابله با مشکلات مشترک فساد است. ابتکار و ابزار اقدام جمعی می‌تواند به ارتقای استانداردهای یکپارچگی در یک صنعت یا بازار؛ تدوین استانداردهای خودتنظیمی برای بخش‌های خاص؛ حل مشکلات سیستمی مربوط به رشوه‌خواری و فساد شرکتی و افزایش رقابت منصفانه یکسان‌سازی شرایط میان رقبا کمک کند.

داشتن نگاه به فراتر از محدوده‌های سازمان خود و همکاری با دیگران در زمینه مسایل فرآگیری همانند فساد می‌تواند از جنبه‌های مختلف سودمند باشد. این امر می‌تواند به سازمانها کمک کند تا ریسک‌های خود را بهتر درک کرده و از دیگران بیاموزند و همچنین به رهبری اجازه دهد تا تعهد خارجی خود را به استانداردها و ارزشهای آن‌ها نشان دهد. اقدام جمعی برای مقابله با فساد چنین رویکردی است که این نوع همکاری را تسهیل می‌کند و از سوی موسسات تدوین استاندارد بین‌المللی، همانند بانک جهانی، سازمان توسعه و همکاری اقتصادی و سازمان ملل متحد، به‌عنوان بهترین روش برای شرکتها در رسیدگی موثرتر به ریسک‌های فسادشان حمایت شده است. پس منظور از اقدام جمعی برای مقابله با فساد چیست؟

معرفی موسسه بازل و اقدام جمعی

موسسه بازل در راهبری یک موسسه غیرانتفاعی مستقل است؛ سازمانی که به مقابله با فساد و بهبود استانداردهای راهبری اختصاص دارد. این موسسه که مقر آن در بازل سوییس است، بیش از ۲۰ سال است که در سراسر جهان با بخش‌های دولتی و خصوصی و جوامع مدنی بر روی رویکردی جامع و چندجانبه برای رسیدگی به فساد و ارتقای استانداردهای مناسب برای راهبری کار کرده است. تقویت یکپارچگی در کسب‌وکار از طریق رویکرد اقدام جمعی چند ذینفع، بخش اصلی کار موسسه است. موسسه بازل همچنین میزبان مرکز جهانی اقدام جمعی گروه بیست (B20 Collective Action Hub) است؛ یک مرکز منابع جهانی که شامل پایگاه داده‌ای با بیش از ۳۰۰ طرح اقدام جمعی از سراسر جهان و انبوهی از راهنماییها و منابع برای سازمانهای علاقمند به مشارکت در اقدام جمعی به‌منظور مقابله با فساد است.

بررسی موردی: ابتکار اقدام جمعی تایلمندی برای مقابله با فساد

در جهت ایجاد محیط تجاری عادلانه‌تر و منصفانه‌تر کاهش یافته است.

تاکنون، همه بانکهای تجاری تایلمند فرایند صدور گواهینامه سازمان اقدام جمعی برای مقابله با فساد تایلمند را گذرانده‌اند و شرکت‌های متعدد بیمه، کارگزاری، مدیریت دارایی، داروسازی و بازاریابی امضاکننده بودند. سازمان اقدام جمعی مقابله با فساد تایلمند اکنون یکی از بزرگترین سازمانهای اقدام جمعی در جهان به واسطه اعضای آن است. اعضای سازمان بیش از این که زیر حسابرسی مستقل منظم و فرایندهای نظارت خارجی قرار گیرند تا از رعایت ضوابط و اجرای آن اطمینان حاصل کنند، یک پیش ارزیابی دقیق و فرایند همسویی هدایت‌شده با استانداردهای سازمان اقدام جمعی مقابله با فساد تایلمندی را پشت سر گذراندند.

از آنجایی که این سازمان جزو بخش خصوصی است و توسط اعضای آن هدایت می‌شود، می‌تواند به موقع به نیازهایی که در جامعه کسب‌وکار ایجاد می‌شوند پاسخ دهد.

این رویکرد به‌عنوان نمونه منجر به تهیه یک رویکرد نوآورانه برای کار با **موسسات کوچک و متوسط (SMEs)** با تمرکز بر زنجیره‌های تامین اعضا شد که ۹۹ درصد اقتصاد را تشکیل می‌دهد و به این ترتیب، برای تاثیرگذاری پایدار بر محیط کسب‌وکار بسیار اهمیت دارد.

تقویت یکپارچگی در کسب‌وکار تایلمند از طریق فرایند صدور گواهینامه داوطلبانه از سوی و برای بخش خصوصی صورت گرفت.

سازمان **اقدام جمعی برای مقابله با فساد (CAC)** تایلمند در سال ۲۰۱۰ به‌عنوان سکویی برای شرکت‌های تایلمندی به‌منظور مقابله داوطلبانه با فساد از طریق اقدام جمعی تاسیس شد. این سازمان توسط هشت سازمان پیشرو کشور از جمله اتاق بازرگانی تایلمند، اتاق‌های بازرگانی خارجی مشترک در تایلمند، انجمن شرکت‌های بورسی تایلمند، فدراسیون صنایع تایلمند، فدراسیون سازمانهای بازار سرمایه تایلمند، انجمن بانکداران تایلمند، شورای گردشگری تایلمند و انجمن موسسه مدیران تایلمند که نقش اصلی را در پیشبرد این ابتکار برعهده دارد. تاسیس شد.

تاکنون، بیش از ۱۴۰۰ شرکت بزرگ در تایلمند از امضاکنندگان این اقدام بودند که ۵۰۰ مورد از آن‌ها توسط سازمان اقدام جمعی تایلمند تایید شده‌اند.

این سازمان از تعداد زیاد اعضای خود استفاده می‌کند که بیشتر آن‌ها بازیگران کلیدی در هر صنعت را پوشش می‌دهند و تمایل دارند که تعهد خود را به شیوه‌های درست تجاری از طریق فرایند صدور گواهینامه خارجی و مورد تایید نشان دهند. فعالیت این اعضا همسو با استانداردهای کسب‌وکار است و فساد در محیط آن با وجود شیوه‌های مقابله با فساد و پذیرش آن‌ها

نکته‌های کلیدی برای حرفه حسابداری

سازمانهای حسابداری حرفه‌ای با وجود میلیون‌ها حسابدار حرفه‌ای به‌عنوان آموزش‌دهنده و شریک در سراسر جهان، نقش مهمی در حصول اطمینان از این‌که حسابداران حرفه‌ای به‌طور کامل نقش خود را در مقابله با فساد پذیرفته‌اند، ایفا می‌کنند. آن‌ها می‌توانند این کار را با تشویق اعضای خود انجام دهند:

- خود را به‌عنوان ذینفعان اصلی در مقابله با فساد بشناسند: صرفه‌نظر از عملکرد یا سابقه کاری، موقعیت منحصر به فرد خود را در داخل سازمان و به‌عنوان مشاور کسب‌وکارها در رهبری مقابله با فساد بپذیرند و نقش خود را در فضا سازی برای فرهنگ اخلاقی سازمانی انجام دهند.

- از تفکر یکپارچه در سراسر سازمانهای خود حمایت کنند و اطمینان دهند که اطلاعات باکیفیت در رابطه با رعایت ضوابط مقابله با فساد در دسترس وجود داشته، به‌درستی افشا و در تصمیم‌گیری سازمانی ادغام می‌شوند.

- قهرمان اقدام جمعی باشند، فرصتهای اقدام جمعی را در حوزه گزارشگری و بخش خود بررسی کنند و در صورت نیاز، آن‌ها را برای بررسی در گروه خود یا با رهبری سازمان مطرح کنند.

”
تقلب می‌تواند بدون انجام فساد و فساد

هم می‌تواند بدون انجام تقلب رخ دهد

بسیاری از علائم قرمز هشداردهنده راجع به

“
فساد شبیه به علائم تقلب هستند

منبع:

• IFAC (2024) Professional Accountants in Business and Anti-Corruption Compliance, <https://baselgovernance.org>.